

Конспект уроку позакласного читання

Тема. Канікули, канікули – веселая пора...

Ярослав Стельмах. Повість „Найкращий намет”.

Мета. Ознайомити учнів з творчістю Я. Стельмаха; удосконалювати вміння самостійного читання, розвивати навички аналізу композиції епічних творів, вміння характеризувати і порівнювати літературних героїв; розвивати творчий потенціал дітей; виховувати почуття відповідальності за свої вчинки.

Обладнання: портрет Я. М. Стельмаха, виставка книжок, написаних автором, фотовиставка, яку підготували учні „Мої літні канікули”.

Епіграф уроку:

...А в таборі було здорово!

Ух, як було в таборі!

Ех, як було в таборі...

Я. М. Стельмах

Хід уроку

I. Організація класу до уроку

II. Мотивація навчальної діяльності

1. Бесіда.

- Як ви, зазвичай, проводите свій вільний час?
- Чим любите займатися на канікулах?
- Чи бував хтось із вас у таборі відпочинку?
- Чим відрізняється життя у таборі від домашнього відпочинку?
- Хто з вас планує цього року побувати у таборі?

2. Слово вчителя.

Канікули ми починаємо чекати, тільки-но вони закінчилися. Ми любимо цю пору, бо вона дарує нам можливість самим планувати свій час, подорожувати. За

час канікул ми набираємося здоров'я, збагачуємося новими враженнями. Спогади про те, як ми провели канікули, стають найцікавішими спогадами нашого життя. Героям повісті „Найкращий намет” пощастило – на канікулах вони побували в таборі. Про те, що з ними там трапилося, розказує Сергій Стеценко.

3. Аналіз епіграфа.

- Які емоції автор вкладає в перший рядок епіграфа? (Радість, щастя).
- Що додає до них до них вигук „ух”? (Захоплення).
- Яке почуття виникає під час читання останнього речення? (Жаль, сум через те, що закінчилося чудове життя в таборі).

III. Робота над аналізом сюжету і композиції.

1. Слово вчителя про автора.

У літературу Ярослав Стельмах увійшов як великий цінитель рідного слова. „Для мене кожне українське слово на вагу золота”, – повторював він, заглиблюючись у літературні й словникові мовні розсипи, заслуховуючись усними діалектними говірками.

Дуже важливим чинником було його україномовне оточення, неповторна мова батька Михайла Стельмаха, класика української літератури, спілкування змалечку з блискучими письменниками : Максимом Рильським, Платоном Вороньком, Андрієм Малишком. Відома дитяча письменниця Оксана Іваненко була для хлопчика „просто тіткою Оксаною”, а Остап Вишня підписував подарунок на день народження „від діда Вишні”. Це і посприяло тому, що у Михайла письменницький талант проявився так рано і яскраво і був спрямований до дітей.

Декілька фактів із життя Ярослава Стельмаха.

Народився 30 листопада 1949 року в Києві.

Батько – Михайло Стельмах, український письменник, автор багатьох романів, повістей і веселих віршів для дітей.

1970 року закінчив Київський інститут іноземних мов, а потому – аспірантуру Київського державного університету ім. Т. Шевченка (кафедра української літератури).

Літературну працю розпочав у студентські роки.

Його славні, сповнені гумору дитячі оповідання увійшли до хрестоматій і шкільних підручників.

Найбільшої популярності Ярослав Стельмах набув як драматург, п'єси якого йшли майже на всіх сценах України і за її кордоном (список сцен що бачили драматургію Стельмаха, власне, є переліком майже всіх міст України, де тільки є театри).

Заслужений діяч мистецтв України, лауреат декількох літературних премій.

2 серпня 2001 року в розквіті письменницького таланту загинув в автомобільній аварії.

У листопаді 2009 року урочисто відкрито меморіальну дошку Ярославу Стельмаху на будинку під номером 8, по вулиці Печерський узвіз, де він жив і працював останні двадцять років свого життя.

2. Літературний диктант „Чи уважний ти читач?”

1. У наметі під яким номером жили хлопці? (№3).
2. Яку „безпечну” роботу знайшли для Митька з Сергієм вихователі? (Носити матраци).
3. Кого впізнали хлопці у „нічному злочинці”? (Однокласника Генку Биструшкіна).
4. За що Никодим Петрович подякував і потиснув руку Славкові на відкритті зміни? (Славко підіграв йому на акордеоні мелодію пісні).
5. Який конкурс проводився у таборі першим? (Конкурс пісні).
6. За що після конкурсу отримав приз Славко? (За мужність і зібраність).
7. Хто став переможцем змагання на звання кращого рибалки? (Славко).
8. Чим займалися Митько з Сергієм на спортивній годині? (Втікали до річки).
9. Як звали посланця з табору „Сміливий”? (Микита).
10. Яке завдання поставив перед собою намет Сергія у військовій грі? (Захопити прапор).

11. Як назвала Ірина Василівна хлопців у день гри? (Група особливого призначення).

12. Як Славко допоміг викрасти прапор у противників? (Відвернув своєю поведінкою увагу хлопців).

3. Аналіз композиції повісті.

- Що є зав'язкою сюжету? (Приїзд хлопців до табору).

- Як далі розвиваються події? (Хлопці готуються до відкриття табору; ловлять нічного „злочинця”; беруть участь у конкурсі пісні; змагаються за звання кращого рибалки; Сергій і Митько роблять пліт).

- Яка подія стає кульмінаційною? (Кульмінацією стає військова гра).

- Чи можна було сподіватися на таку розв'язку ? (Те, що хлопці переможуть – очікувана розв'язка, а те, що це буде заслугою Славка, – ні).

I . Робота над характеристикою героїв.

1. Знайомство з героями повісті.

Головними героями повісті „Найкращий намет” є однокласники Сергій Стеценко і Дмитро Омельчук. Оповідач – Сергій.

У таборі хлопці знайомляться з В'ячеславом Денисюком – Славком. Сюди ж приїжджають їх однокласник Генка Биструшкін та інші діти: Юрко, Люська, Вітька з Вовкою.

Поруч з дітьми у таборі живуть і працюють дорослі .Вожатою у дітей була Ірина Василівна, фізкультурним організатором – Сергій Анатолійович. Олександр Миколайович – начальник табору. Будівельниками керував Никодим Петрович.

2. Бесіда.

- Як хлопці сприйняли Славка? (Як маминого синочка).

- Що посприяло посиленню цієї думки? (Приїхав у табір з акордеоном, мама називає його „Славусиком”).

- Чи підтвердилися перші думки? (Ні. Славко своїми вчинками доводив, що він не „мамин синочок”. Він не побоявся вийти посеред ночі ловити „злочинця”. На конкурсі пісні, коли Сергій забув підставити йому стілець, грав лежачи).

- Які ідеї хлопців псували справи? (Під час розвантаження машини – подавати сигнал, робота йшла швидко, але шофер боявся, що розрядиться акумулятор; запустити ракету під час конкурсу пісні – дівчинка Люська злякалася вистрілу і впала з піраміди).

3. Психологічний експеримент „Розкажи про свого товариша”. Робота в групах.

Завдання для груп: уяви себе героєм твору, розкажи про свого товариша.

Завдання для 1-ї групи: від імені Сергія розповісти про Митька.

Завдання для 2-ї групи: від імені Митька розповісти про Генку Биструшкіна.

Завдання для 3-ї групи: від імені Митька розповісти про Славка Денисюка.

Завдання для 4-ї групи: від імені Славка розповісти про Сергія.

Представники від груп зачитують характеристики.

Сергій. Здається, що Митька я знав завжди. Ми дружимо дуже давно. Митько – чудовий товариш. А ще у нього, за його власним висловом, „добре варить казанок”. А скільки ідей з’явилося у голові мого друга в таборі. От тільки ідеї ці не завжди дають найкращий результат.

Митько. Ото Генка! Ото кадр! Не побоявся йти до табору вночі. А як цікаво придумав, коли назвався Миколою Мусюкіним. Такому хлопцеві місце в нашому наметі. Ми станемо чудовою командою.

Митько про Славка. Цей Славко – справжній мамин синочок. До табору поїхав, бо так мама йому, Славусикові, сказала. Спортивної години він не любить, бо тут можна „рученьки і ніженьки переламати”. А акордеон! Ви таке бачили? Щоб з акордеоном до табору припертися. Тюхтій, боягуз!.. І чому саме він потрапив до нашого намету?

Славко про Сергія. У таборі я познайомився з двома друзями. Якщо порівнювати Сергія з Митьком, то він справжній ангел. Але Сергій завжди слухає Митька, робить те, що той придумає.

4. Проблемне питання.

Чи змінилися хлопці після перебування в таборі?

Звичайно, змінилися. Хлопці навчилися дружити, вболівати один за одного. Але найбільше змінився Славко. Він став справжнім героєм зміни.

М. Підсумок уроку.

1. Рефлексія.

- Чи виконали ми поставлене завдання?
- Що взяли для себе з уроку?

2. Слово вчителя.

Повість Я. Стельмаха „Найкращи намет” – справжній підручник, який вчить нас бути вірними друзями. Перед нами постає бешкетливе дитинство героїв. Але ми бачимо, що хлопчики понад усе прагнуть бути найкращими і тому пробачаємо їм їхні пустощі.

З Сергієм і Митьком ми зустрінемося ще на уроках, бо вони – герої повісті „Митькозавр із Юрківки, або Химера лісового озера”.

мІ. Домашнє завдання.

Намалювати ілюстрації до повісті Я. Стельмаха „Найкращий намет”.

Прочитати на наступний урок позакласного читання твори сучасних українських гумористів.

Література

1. Голик О.В. українська література. Інтерактивні технології на уроках . 5-11 класи. – Тернопіль: Мандрівець, 2011.
2. Головацька Н.В., Макарова Ю.Л. Українська література. 6 клас. Конспекти уроків. – Тернопіль: Мандрівець, 2009.
3. Стельмах Я.М. Митькозавр із Юрківки: повість і оповідання. – Харків: Фоліо, 2012.